

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการในห้องสมุด
เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
(ASEAN Community)

จัดทำโดย นางสาวสุกัญญา จันทร์แจ่มใส
บรรณารักษ์ชำนาญการ
กองนันทนาการ สำนักวัฒนธรรม กีฬา
และการท่องเที่ยว

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่น ๒๑
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗

๑. เรื่อง การพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการในห้องสมุดเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

๒. หลักการและเหตุผล

สมาคมแห่งชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations - ASEAN) ก่อตั้งโดยปฏิญญา กรุงเทพมหานคร (Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๐ (๑๙๖๗) โดยมีประเทศไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เป็นผู้ร่วมกันจัดตั้งลงนามในปฏิญญาอาเซียน (The ASEAN Declaration)ว่าจะเคารพเอกราช พัฒนาสังคม และวัฒนธรรม แก่กันและกัน เป็นต้น แต่ไม่มีอำนาจในทางนิติบัญญัติ จึงไม่สามารถดำเนินการใดๆ ให้เกิดประโยชน์แก่สมาคมฯ ได้มากเท่าใดนัก ต่อมาสมาชิกทั้งหมด ๑๐ ประเทศ คือประเทศไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และ กัมพูชา ได้ประชุมปรับโครงสร้างองค์กร และระบบการทำงานของสมาคมฯ ให้มีประสิทธิภาพ สร้างความเป็น “ประชาคมอาเซียน” ที่เกาะบาหลิประเทศอินโดนีเซีย (Bali Concord) เห็นชอบให้กลุ่มประเทศอาเซียนรวมตัวจัดตั้งเป็นประชาคมอาเซียน และให้ตรากฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ ทำให้อาเซียนมีฐานะเป็นนิติบุคคลอย่างถูกต้อง โดยมีนโยบาย ๓ เสาหลัก ได้แก่

- ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคง
- ด้านประชาคมเศรษฐกิจ
- ด้านประชาสังคม และวัฒนธรรม

กรุงเทพมหานครในฐานะเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองของประเทศไทย และห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร ในฐานะแหล่งเรียนรู้ตามอัธยาศัย อันนับว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ จึงเกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในมิติด้านสังคม และวัฒนธรรม ถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของห้องสมุด เพราะห้องสมุดฯ เป็นแหล่งที่ให้ความรู้ และสนับสนุนทางวิชาการ นันทนาการต่างๆ ให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชนของกรุงเทพมหานคร

ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร สังกัดกลุ่มงานพัฒนาห้องสมุดประชาชน กอนันทนาการ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว ปัจจุบันมีจำนวน ๓๗ แห่ง โดยตั้งกระจายบริการประชาชนตามสำนักงานเขตต่างๆ และมีรณห้องสมุดเคลื่อนที่ ๗ คัน พร้อมออกให้บริการชุมชนต่างๆ ของกรุงเทพมหานครตามที่ร้องขอ มียอดผู้ใช้บริการรวมทุกแห่ง ๗,๐๐๐ คน/วัน แต่ละแห่งจะมีอัตราบรรณารักษ์ พนักงานห้องสมุด และอาสาสมัคร จำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๓๖ คน เป็นเจ้าหน้าที่คอยดูแลให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าแก่ประชาชนผู้มาใช้บริการโดยผู้ให้บริการห้องสมุดฯ ทุกแห่งตระหนักดีว่าต้องปฏิบัติตาม และส่งเสริมวิสัยทัศน์ของกรุงเทพมหานคร คือ

- กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค เจริญก้าวหน้าทัดเทียมเมืองชั้นนำ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี และเป็นมหานครที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน
- กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองของประเทศไทย

ดังนั้นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ห้องสมุดฯ ต้องให้ความรู้กับประชาชนในทุกๆ ด้านเช่น ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) จะทำให้การดำเนินชีวิตประจำวัน

ของเราเปลี่ยนไปหรือไม่ หรือถ้าเปลี่ยนไปแล้วจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ไปในแนวทางใด เพื่อปรับทัศนคติและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตกับสิ่งที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไป บุคลากรผู้ให้บริการห้องสมุดทุกท่านควรมีความรู้ และความเข้าใจ ในประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) จะได้นำไปใช้ในบริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้า การจัดหาสื่อทรัพยากรห้องสมุดสำหรับให้บริการประชาชนได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ห้องสมุดฯ ยังต้องเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ทุกด้าน เช่น ด้านการบริหารงานองค์กร ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ให้การบริการที่ดีกับผู้ใช้บริการห้องสมุด อันเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในอนาคตต่อไป อีกทั้งยังเป็นการต่อยอดการเรียนรู้จากการที่กรุงเทพมหานคร ได้รับการคัดเลือกจาก ยูเนสโก (UNESCO) ให้เป็นเมืองหนังสือโลกในปี ๒๐๑๓

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อให้บุคลากรผู้ให้บริการในห้องสมุดเตรียมความพร้อม มีความรู้ ความเข้าใจ ประวัติความเป็นมา ภาษา วัฒนธรรมประเพณี ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ ปรับทัศนคติที่ดี และความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องของประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) สามารถนำไปเผยแพร่ให้กับผู้ใช้บริการห้องสมุดได้อย่างถูกต้อง
- ๓.๒ เพื่อให้บุคลากรห้องสมุดฯ ทุกแห่ง เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง เร่งพัฒนาองค์กรของตนเอง เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)
- ๓.๓ เพื่อให้สร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานครทุกแห่ง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- ๓.๔ เพื่อให้ประชาชนกรุงเทพมหานครได้รับความพึงพอใจในบริการ ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างถูกต้อง
- ๓.๕ เพื่อสร้างค่านิยมใหม่ให้ ผู้ให้บริการห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร เป็นข้าราชการที่ทันต่อสถานการณ์โลกปัจจุบัน สามารถปรับตัวเข้ากับเหตุการณ์ต่างๆ ของโลกปัจจุบันได้ดี (Relevance)
- ๓.๕ เพื่อต่อยอดการเรียนรู้จากการที่กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหนังสือโลกในปี ๒๐๑๓

๔. เป้าหมาย

- ๔.๑ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ให้แก่ผู้ให้บริการในห้องสมุดได้แก่ บรรณารักษ์ชำนาญการ บรรณารักษ์ปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่งานห้องสมุดชำนาญงาน เจ้าหน้าที่ห้องสมุดปฏิบัติงาน อาสาสมัครปฏิบัติงานห้องสมุด ทุกแห่ง จำนวน ๑๐๐ คน
- ๔.๒ จัดอบรมทบทวนเชิงปฏิบัติการ ปีละ ๑ ครั้ง โดยไม่ใช้งบประมาณ

๕. ความรู้ที่นำมาใช้จัดทำรายงาน

- ๕.๑ การมีส่วนร่วม (Participation) การที่ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ปี ๒๕๕๘ นั้น ประชาชนกรุงเทพมหานครสามารถมาศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในทุกๆ ด้าน ตามนโยบาย ๓ เสาหลักที่ประกอบด้วยด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคง ด้านประชาคมเศรษฐกิจ ด้านประชาสังคม และวัฒนธรรม ในส่วนของแผนพัฒนากรุงเทพมหานครของกรุงเทพมหานครนั้น กำหนดแนวทางพัฒนากรุงเทพมหานครไว้ ๔ แนวทาง
- เป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวอาเซียนและของโลก
  - เป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
  - จัดตั้งศูนย์ SMEs อาเซียน
  - เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมอาเซียนสภามหานครอาเซียน

และนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกรุงเทพมหานครไว้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเข้าสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- ส่งเสริมให้กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการค้าในสินค้าในสาขาที่ไทยมีความสามารถในการแข่งขันและบริการของอาเซียน
- ส่งเสริมการลงทุนจากประเทศอาเซียนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และส่งเสริมภาคเอกชนในกรุงเทพมหานครให้ลงทุนในประเทศอาเซียนมากขึ้น
- ส่งเสริมการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในกรุงเทพมหานครและการบริหารจัดการเกี่ยวกับแรงงานไร้ฝีมือ
- ผลักดันให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกผ่านประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรม อาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเตรียมความพร้อมของกรุงเทพมหานครสู่ประชาคมอาเซียน

ประกอบกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ๑๒ ปีระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๕๙) กล่าวถึงไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งคุณภาพชีวิตที่ดีและมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Providing Good Quality of Life in Cultural Mega - City) และวิสัยทัศน์ของสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว ที่ว่าเป็นหน่วยงานหลักด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตคนกรุงเทพมหานครด้วยกีฬาและนันทนาการ ถ้าบุคลากรผู้ให้บริการในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร ที่ให้บริการประชาชนในกรุงเทพมหานครอยู่กระจายหลายพื้นที่จำนวน ๑๓๔ คน ได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) เกิดค่านิยมร่วมใหม่ในการปฏิบัติงานในห้องสมุดให้ทันโลก ทันเหตุการณ์ พัฒนาตนเอง ปรับตัวอย่างต่อเนื่อง ต่อไป

ดังนั้น : ผลดีของการมีส่วนร่วม (Participation) ของบุคลากรคือ

๕.๑.๑ ผู้รับบริการห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานครทุกแห่ง จำนวนวันละประมาณ ๗,๐๐๐ คน ได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) อย่างถูกต้องครบถ้วนไปในแนวทางเดียวกัน

๕.๑.๒ เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ของบุคลากรห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร สร้างความมั่นใจตนเอง เตรียมรองรับกับการบริการประชาชนที่หลากหลายมากขึ้น ไม่นั่นคนกรุงเทพมหานครอย่างเดียวยังต่อไป

๕.๑.๓ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างบุคลากรผู้ให้บริการห้องสมุดทุกแห่ง เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) เพื่อนำไปปรับใช้และพัฒนาห้องสมุดของตนเองให้เหมาะสมต่อไป

๕.๒ PDCA เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของงานดำเนินงาน ๔ ขั้นตอน พัฒนาขึ้นโดย ดร.ชิวฮาร์ท (Shewhart, Walter Andrew ๑๙๓๙) ต่อมา ดร.แดมมิ่ง (Deming W. Edwards ๑๙๘๙) ได้นำมาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ขั้นตอนของ PDCA มีดังนี้

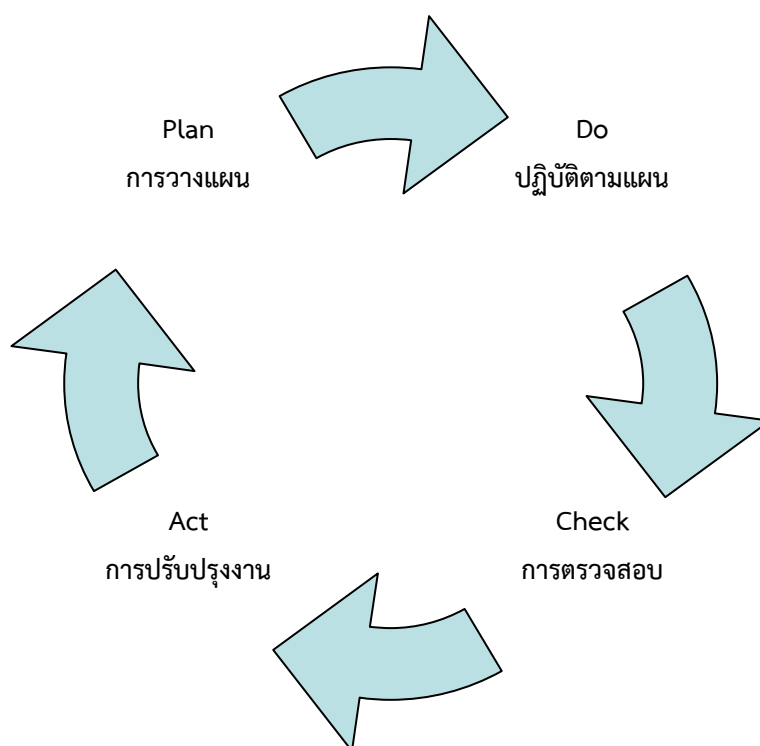
๕.๒.๑ Plan (การวางแผน) คือการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการ/ขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินงาน ต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมายวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนเป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร เพื่อให้เกิดการพัฒนาไปในแนวทางเดียวกันทั้งองค์กร กำหนดมาตรฐานในการทำงานหรือเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ไปพร้อมๆ กัน ด้วยรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน การเขียนแผนงานดังกล่าวอาจเปลี่ยนไปตามความเหมาะสม เราสามารถคาดการณ์กับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตลดการสูญเสียต่างๆ ขององค์กรได้

๕.๒.๒ Do (ปฏิบัติตามแผน) คือการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ ควรศึกษา สภาพงานข้อมูลและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ในกรณีที่เป็นงานประจำ (Routine) ที่เคยปฏิบัติใช้วิธีการศึกษา เรียนรู้ด้วยตัวเอง ถ้าเกี่ยวข้องกับคนหมู่มากอาจต้องใช้การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม ในการดำเนินการจะต้องมีวิธีการ/การดำเนินการ/ผลของการ/ดำเนินการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการครั้งต่อไป

๕.๒.๓ Check (การตรวจสอบ) คือการติดตามประเมินว่า กิจกรรมที่มีขึ้นได้ปฏิบัติตามแผนงานหรือไม่ มีผลเป็นอย่างไร เพราะการ

ปฏิบัติงานใดๆ ย่อมมีอุปสรรคมีปัญหาแทรกซ้อนขึ้นมาเสมอ ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน อาจประกอบด้วยการประเมินตนเอง หรือ คณะกรรมการแผนการดำเนินงานนั้น ขั้นตอนนี้จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะต้องทำควบคู่ไปกับการดำเนินงานว่าเป็นไปตามมาตรฐานการทำงานหรือไม่เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่จะนำไปเป็นประโยชน์ ในการปรับปรุงคุณภาพของการทำงานคราวต่อไป

๕.๒.๔ Act (การปรับปรุงงาน) คือกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาหลังจากได้ทำการตรวจสอบดีแล้ว การแก้ไขปัญหา อาจเป็นการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเฉพาะหน้า หรือตรวจสอบสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อไม่ต้องการให้ปัญหาซ้ำรอยเดิม หรือนำมาวิเคราะห์ ว่ามีขั้นตอนใดของการดำเนินงานที่ควรปรับปรุง โดยใช้เครื่องมือ PDCA ต่อไป

๖. กรอบแนวทางดำเนินงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

จุดมุ่งหมายหลักของการรวมตัวกันของ ๑๐ ประเทศ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นกลุ่มประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) จะมุ่งเน้นความสมัครสมานสามัคคี และกลมเกลียวของประชาชน เคารพกันอย่างเสมอภาคของประเทศต่างๆ สามารถนำพาประชาคมอาเซียนแข่งขันกับประชาคมโลกอื่นๆ ได้ ท่ามกลางความหลากหลายทางการศึกษา ภาษา สังคม และวัฒนธรรม ไร้ซึ่งทัศนคติที่ดูแคลน ซึ่งกันและกัน ดังนั้นการสื่อสาร อัตลักษณ์ของแต่ละประเทศซึ่งกันและกันจึงเป็นสิ่งจำเป็น ห่วงสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร สามารถส่งเสริมอัตลักษณ์ความเป็นไทย

ในการก้าวเข้าสู่กลุ่มประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) และรวบรวมความรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของแต่ละประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) มาไว้ในห้องสมุดเพื่อเสริมสร้างภูมิปัญญาให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชน อันเป็นกำลังหลักของ ประเทศ ให้เข้าใจ มีทัศนคติที่ และไม่วิตกกังวลจนเกินไป ในความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น โดย แต่ละห้องสมุดก็จะมีกิจกรรมที่อาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันไปตามความเหมาะสม สภาพของ ห้องสมุด เช่นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่างๆ นิทรรศการประจำห้องสมุด เทคโนโลยี สารสนเทศ หนังสือเป็นต้น นอกจากนี้อาจสร้างช่องทางบริการความรู้เพิ่มเติม อันจะช่วยให้เกิดการ เรียนรู้ด้วยตนเองของผู้ใช้บริการห้องสมุด หรือระหว่างห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร ด้วยกันเองหรือห้องสมุดอื่นๆ เช่นห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดเอกชน ส่วนราชการอื่นๆ ที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) เช่นกระทรวงพาณิชย์ สถานทูต ประเทศต่างๆ และในโอกาสที่กรุงเทพมหานคร ได้รับการคัดเลือกจาก UNESCO ให้เป็นเมืองหนังสือ โลกในปี ๒๐๑๓ นับว่าเป็นสิ่งเริ่มต้นที่ดี และต้องต่อยอดการพัฒนาบุคลากรห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ ทุกแห่ง เพื่อการรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ต่อไป การพัฒนาระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศห้องสมุดให้ทันสมัย การเรียนรู้ภาษา ศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศในกลุ่ม อาเซียน เป็นสิ่งจำเป็นเพราะเมื่อเราเปิดประตูกรุงเทพมหานครสู่กลุ่มประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) เมื่อใด จะทำให้ประตูของเราจะเปิดกว้างขึ้น กลุ่มผู้ใช้บริการจะหลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะการมาท่องเที่ยว การเคลื่อนย้ายแรงงานทั่วไป กลุ่มเชี่ยวชาญมีความสามารถพิเศษ

๗ วิชาชีพ

- อาชีพวิศวกร (Engineering Services)
- อาชีพพยาบาล (Nursing Services)
- อาชีพสถาปนิก (Architectural Services)
- อาชีพการสำรวจ (Surveying Services)
- อาชีพพนักงานบัญชี (Accountancy Services)
- อาชีพทันตแพทย์ (Dental Services)
- อาชีพแพทย์ (Medical Services)

ดังนั้นผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และบุคลากรผู้ให้บริการห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร ต้องเตรียมองค์กรและตนเองให้พร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมประชาคม อาเซียน(ASEAN Community)

ขั้นตอนในการดำเนินงาน : ที่ผู้ศึกษาจะต้องทำมีดังนี้

- ๖.๑ สำรวจความรู้ของบุคลากรห้องสมุดฯ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยการสัมภาษณ์ หรือออกแบบสอบถาม
- ๖.๒ สำรวจความพร้อมห้องสมุดฯ และบุคลากรห้องสมุดฯ ว่ามีความพร้อมหรือ ปัญหา อุปสรรคข้อขัดข้องสิ่งใดในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) โดยการสัมภาษณ์

- ๖.๓ สํารวจห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้อุ้กรุงเทพมหานคร ได้แก่ สภาพแวดล้อมของห้องสมุดฯ ทรัพยากรห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศ เป็นต้น เพื่อการเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) นำเสนอผู้บริหารต่อไป
- ๖.๔ จัดทำขออนุมัติโครงการฝึกอบรม “การพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการในห้องสมุด ได้แก่บรรณารักษ์ พนักงานห้องสมุด อาสาสมัครที่ปฏิบัติในห้องสมุด จำนวน ๑๐๐ คน เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)
- ๖.๔.๑ โดยวิธีการบรรยาย (Definition) เชิญวิทยากรผู้มีความรู้มาบรรยาย หัวข้อเกี่ยวกับเรื่องประชาคมอาเซียน เช่น ประวัติความเป็นมา ภาษาวัฒนธรรมและประเพณี ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ฯ ปรับทัศนคติที่ดี และความเข้าใจที่ถูกต้อง ไปในแนวทางเดียวกันของห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้อุ้กรุงเทพมหานครทุกแห่ง จำนวน ๑๐๐ คน นำเสนอผู้บริหารสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
- ๖.๔.๒ โดยวิธีระดมพลังสมอง (Brainstorming) แบ่งกลุ่มอภิปรายย่อย
- ๖.๔.๓ โดยวิธีเชิงปฏิบัติการ (Workshop)
- ๖.๕ ดำเนินการตามแผน

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

- ผู้บริหารสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
- กองการท่องเที่ยว สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
- กองการต่างประเทศ สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร
- ผู้ให้บริการห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้อุ้ บรรณารักษ์ พนักงานห้องสมุด อาสาสมัครจำนวน ๑๐๐ คน

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

แบ่งเป็น ๔ ระยะ

- ๗.๑ เดือนตุลาคม ๒๕๕๗ – พฤศจิกายน ๒๕๕๗ จัดทำแบบสอบถาม และออกสัมภาษณ์ บุคลากรผู้ให้บริการห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้อุ้จำนวน ๓๗ แห่ง ห้องสมุดฯ รถเคลื่อนที่ ๗ คัน
- ๗.๒ เดือนมกราคม ๒๕๕๘ จัดทำขออนุมัติโครงการอบรมเรื่อง “การพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการในห้องสมุดเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)
- ๗.๓ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ จัดทำโครงการตามที่ได้รับอนุมัติ
- ๗.๔ เดือนกันยายน ๒๕๕๘ ติดตามและประเมินผล

๘. แนวทางการติดตามประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ (Output)

- ๘.๑ ร้อยละ ๑๐๐ ของบุคลากรผู้ให้บริการในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้อุ้

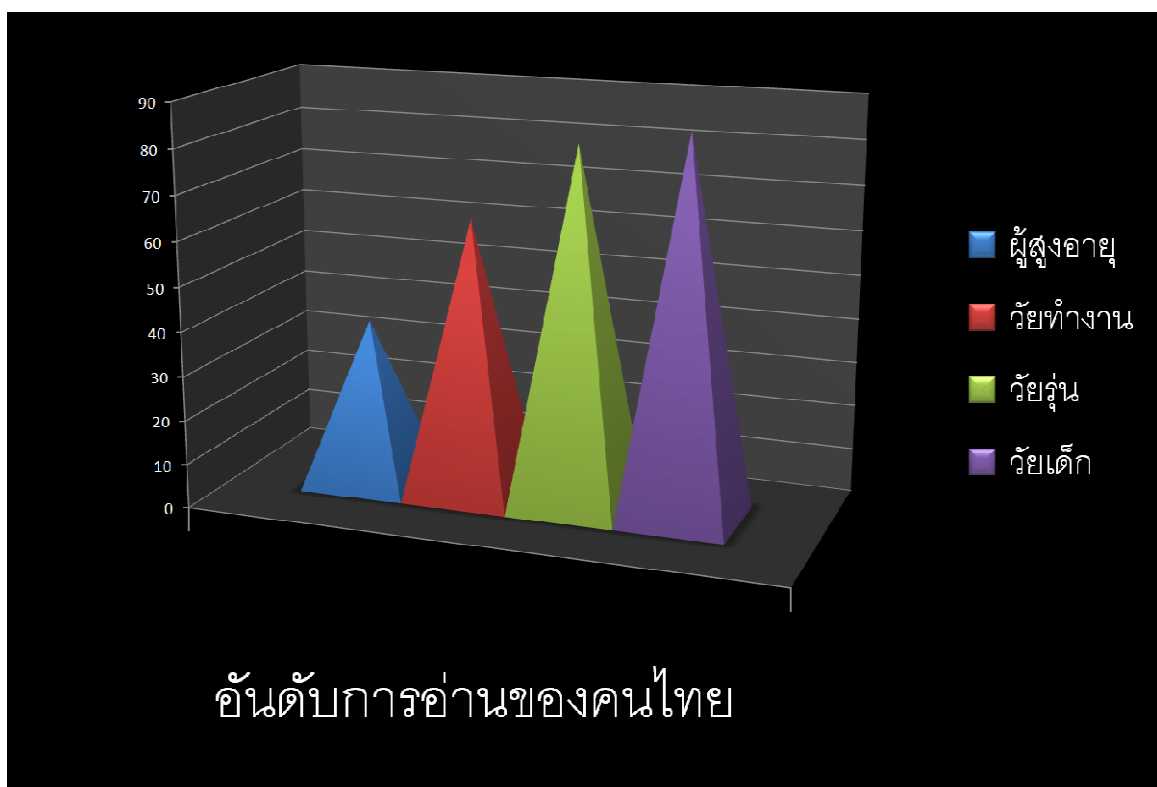
- กรุงเทพมหานครกลุ่มเป้าหมาย เข้ารับการอบรม
- ๘.๒ ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และเข้าใจในเรื่องประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ดียิ่งขึ้น
  - ๘.๓ ร้อยละ ๘๐ ของผู้ใช้บริการห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานครมีความพึงพอใจในบริการของห้องสมุดฯ

วิธีการประเมินผล

- (๑) วิธีสังเกต
  - จำนวนผู้เข้าอบรมตามโครงการเชิงปฏิบัติการ
  - พฤติกรรมผู้เข้าอบรม
  - จำนวนสมาชิกห้องสมุดมีมากขึ้น
  - จำนวนผู้เข้าใช้บริการมีมากขึ้น
- (๒) แบบสอบถามก่อนและหลังการอบรม

๙. ข้อเสนอแนะ

เมื่อครั้งกรุงเทพมหานครได้รับคัดเลือกเป็นเมืองหนังสือโลก ปี ๒๕๕๖ ภารกิจที่สำคัญห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร คือส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนอ่านหนังสือเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะเด็ก และเยาวชน จากสถิติสำนักงานสถิติแห่งชาติปี ๒๕๕๖

จากตารางสำรวจพบว่าสถิติการอ่านหนังสือของคนไทยในปี ๒๕๕๖ ใช้เวลาในการอ่านหนังสือจากสื่อทุกชนิด ตั้งแต่อินเทอร์เน็ต เฟซบุ๊กส์ (Face Book) ไลน์ (Line) ไปจนถึงหนังสือพิมพ์และหนังสือทุกประเภท เฉลี่ยคนละ ๓๗ นาทีต่อวัน เพิ่มขึ้นจากการสำรวจปี ๒๕๕๔ ร้อยละ ๑๐ ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ถือเป็นเรื่องดีของประเทศไทย ที่คนไทยรักการอ่านมากขึ้น การสำรวจครั้งนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ใช้ครัวเรือน ๕๕,๙๒๐ ครัวเรือนเป็นตัวอย่าง โดยสำรวจตั้งแต่เด็กอายุ ๖ ขวบขึ้นไป สรุปว่าคนไทยมีอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ ๘๑.๘ ใช้เวลาการอ่านหนังสือเฉลี่ยวันละ ๓๗ นาที โดยกลุ่มเด็กและเยาวชนใช้เวลาอ่านหนังสือมากที่สุด เฉลี่ย ๔๖-๕๐ นาทีต่อวัน มากกว่า กลุ่มวัยทำงาน และ กลุ่มผู้สูงอายุ ที่ใช้เวลาอ่านหนังสือเฉลี่ย ๓๑-๓๓ นาทีต่อวัน และผู้ชายมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่าผู้หญิงเล็กน้อย กลุ่มวัยที่มีการอ่านหนังสือมากที่สุดคือ “วัยเด็ก” มีอัตราการอ่านหนังสือสูงสุดถึง ร้อยละ ๙๕.๑ รองมาคือ กลุ่มเยาวชนร้อยละ ๙๐.๑ กลุ่มวัยทำงาน ร้อยละ ๘๓.๑ และ กลุ่มสูงวัยร้อยละ ๕๗.๘ ต่ำที่สุด จังหวัดที่มีคนอ่านหนังสือมากที่สุดก็คือ กรุงเทพมหานคร มีประชากรอ่านหนังสือถึงร้อยละ ๙๔.๖ รองลงมาคือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ และ ภาคอีสาน เรียงตามลำดับ ส่วนสาเหตุที่คนไทยไม่ชอบอ่านหนังสือ

จากสถิติการอ่านหนังสือของประเทศไทย และคนกรุงเทพมหานคร ที่กล่าวมาแล้วนำมาพิจารณากับการที่ประเทศไทย และกรุงเทพมหานครกำลังจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ส่งผลให้ทุกภาคส่วนของเราให้ความสำคัญกับคำว่า “ประชาคมอาเซียน” เป็นอย่างมาก มีการตื่นตัวเพื่อต้อนรับกับความเปลี่ยนแปลง กรุงเทพมหานครโดยห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านต้องกลับมาทบทวนบทบาทของตนเอง ว่าพร้อมหรือยังกับต้อนรับรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) การเกิดกระจายของประชากรในภูมิภาค การเคลื่อนย้ายแรงงาน การท่องเที่ยว ระบบเศรษฐกิจเสรี ห้องสมุดในฐานะแหล่งความรู้เบื้องต้น แหล่งเรียนรู้ตามอัธยาศัย ตั้งแต่ระดับต้นเพื่อความบันเทิง ถึงระดับลึกเพื่อ

การศึกษา การวิจัย ดังนั้นผู้บริหาร บุคลากรผู้ให้บริการห้องสมุดทุกท่าน ควรพัฒนา ปรับบทบาทให้เหมาะสมกับยุคสมัยที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไป

- ๙.๑ การพัฒนาด้านทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดฯ ควรจะได้มีรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในทุกด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม อาจจะทำเป็นในรูปแบบ Collection ที่จะประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า
- ๙.๒ การจัดหาสื่อทรัพยากรห้องสมุด อาจต้องให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสือ สื่อสารสนเทศ หรือหาภาคีเครือข่ายห้องสมุดเชื่อมโยง เกี่ยวกับประเทศต่างๆ ในอาเซียน เช่นกระทรวงต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ สถานทูตต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการบริการประชาชน
- ๙.๓ การพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการห้องสมุดฯ ทุกคน ทุกระดับจำเป็นต้องปรับตัว แสวงหาความรู้เกี่ยวกับประเทศในอาเซียน เช่น วัฒนธรรม ประเพณี ภาษาต่างๆ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษที่เป็นภาษากลาง โดยอาจจัดทำเป็นโครงการฝึกอบรมให้กับบุคลากรห้องสมุด
- ๙.๔ การพัฒนาผู้ใช้บริการ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นเรื่องสำคัญ บุคลากรผู้ให้บริการห้องสมุดฯ ควรถือโอกาสนี้แนะนำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ใช้บริการได้ ต่อยอดการเรียนรู้ จัดการศึกษาอบรมต่างๆ เกี่ยวกับประเทศอาเซียนเป็นการบริการความรู้อีกรูปแบบหนึ่ง
- ๙.๕ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ห้องสมุดฯ ต้องไม่ลืมกลุ่มผู้ใช้บริการอีกกลุ่มหนึ่งคือเด็กและเยาวชน ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน มีความรู้ความเข้าใจในประเทศอาเซียนมากยิ่งขึ้น

ภาคผนวก

นิทรรศการ “รู้อบอาเซียน” ห้องสมุดฯ บางเขน

กิจกรรม “เด็กไทยเตรียมตัวเตรียมใจสู่ประชาคมอาเซียน”
ณ ห้องสมุดฯ บางเขน

